Textilní mistr (kód: 31-032-H)

Autorizující orgán: Ministerstvo průmyslu a obchodu
Skupina oborů: Textilní výroba a oděvnictví (kód: 31)
Týká se povolání: Textilní mistr
Kvalifikační úroveň NSK - EQF: 3

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Dodržování zásad bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v textilní výrobě	3
Kontrola dodržování technologických postupů a bezpečnostních předpisů v textilní výrobě	3
Kontrola plnění operativních plánů textilní výroby	3
Operativní řešení organizačních a provozních problémů v textilní výrobě	4
Řízení technologického úseku textilní výroby	4

Platnost standardu

Standard je platný od: 05.09.2018 do: 20.10.2022

Kritéria a způsoby hodnocení

Dodržování zásad bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v textilní výrobě

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Dodržovat při práci aktuální právní předpisy týkající se BOZP, hygieny práce a protipožární ochrany v textilní výrobě	Praktické předvedení
b) Udržovat pořádek a čistotu na pracovišti	Praktické předvedení
c) Dodržovat bezpečnost práce při práci na strojích v textilní výrobě a respektovat návody k obsluze a údržbě, používat předepsané ochranné pracovní prostředky	Praktické předvedení
d) Uvést zdravotní rizika při používání materiálů, strojů, zařízení, způsob ochrany a likvidace případných nehod v textilní výrobě	Písemný test
e) Uvést požární rizika v provozech textilní výroby	Písemný test
f) Prokázat znalost poskytování první pomoci	Písemný test

Je třeba splnit všechna kritéria.

Kontrola dodržování technologických postupů a bezpečnostních předpisů v textilní výrobě

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Převzít a seznámit se s výrobním příkazem	Praktické předvedení
b) Zkontrolovat nastavení technologických parametrů na strojním zařízení a pracovních postupů pracovníků na svěřeném úseku, následně porovnat soulad se stanovenými technologickými postupy a konkrétním výrobním předpisem	Praktické předvedení
c) Navrhnout opatření k dosažení souladu výkonu práce na svěřeném úseku s předepsanými technologickými postupy a výrobním příkazem	Praktické předvedení
d) Prokázat znalost předpisů bezpečnosti práce a protipožární ochrany včetně první pomoci	Písemný test
e) Prokázat znalost vlastností a použití textilních surovin a materiálů rostlinného, živočišného, syntetického a anorganického původu (bavlna, len, vlna, hedvábí, syntetické materiály PAD, POP, PE, PES, sklo, minerální, keramické, kovové, uhlíkové)	Písemný test
f) Prokázat znalost druhů přízí, nití nebo vláken (mykaná a česaná; klasická, rotorová a kompaktní, jednoduchá a skaná, přírodní vlákna, chemická vlákna, vlákna z anorganických surovin, nanovlákna), označování jemnosti a parametrů přízí, nití nebo vláken, včetně jejich ověřování a jejich nejčastějších vad přízí a vláken, znalost základů technologie jejich výroby	Písemný test
g) Prokázat znalost běžných druhů textilií (charakteristika), parametrů textilií včetně způsobů jejich ověřování a nejčastějších vad, znalost konstrukce textilií (dostava, vazby, způsoby chemického pojení nebo mechanického pojení netkaných textilií), přípravy pro výrobu textilií (skaní, soukání, kanetování, snování, šlichtování, rozvolňování, směsování, mykání, vrstvení) a znalost principu výroby textilií (k čemu slouží osnovní vál, lamely, nitěnky, paprsek, způsoby a zařízení pro zanášení útku, způsoby a zařízení pro vzorování textilií)	Písemný test
h) Prokázat znalost účelu a principu předúpravy (odstranění nečistot a pomocných prostředků nanesených na přízi za účelem jejího snadnějšího zpracování, dodání vlastností umožňujících další zušlechtění jako savost, pevnost, bělost, lesk, afinitu k barvivům), na operacích postřihování, požehování, odšlichtování, mercerace, vyvářka, bělení, krabování, dekatování nebo valchování vlněných tkanin, odkližování nebo zatěžování hedvábných tkanin	Písemný test
i) Prokázat znalost účelu a principu finální úpravy, druhů finálních úprav (mechanické, chemické), apretace (účel, princip, druhy apretů, složení lázní), kalandrování (účel a princip, druhy kalandrů), sanforizace (kompresivní srážení), chemických úprav (nemačkavá, nežehlivá, fixace povrchových efektů, tužící, nehořlavé, bakteriální)	Písemný test
j) Prokázat podrobnou znalost technologie na svěřeném úseku v textilní výrobě	Písemný test
k) Prokázat znalosti chemické a mechanické technologie barvení textilií	Písemný test
l) Prokázat znalosti chemické a mechanické technologie potiskování textilií	Písemný test

Je třeba splnit všechna kritéria.

Kontrola plnění operativních plánů textilní výroby

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Převzít výrobní příkazy a seznámit se s operativním (denním, týdenním, měsíčním) plánem výroby a provést rozvahu jejich plnění	Praktické předvedení
b) Zkontrolovat průběžně plnění termínů výrobních příkazů a porovnat s předepsanými termíny pro jejich splnění	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Zkontrolovat průběžně plnění výkonových ukazatelů na svěřeném úseku v porovnání s plánem výroby	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Navrhnout opatření v případě ohrožení termínů pro splnění výrobních příkazů nebo podpodílového plnění plánu výroby na svěřeném úseku	Praktické předvedení a ústní ověření
e) Zaevidovat plnění operativních plánů výroby	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Operativní řešení organizačních a provozních problémů v textilní výrobě

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Navrhnout přípravu pracoviště ke splnění zadání pro danou směnu (zajistit materiál, polotovary, přípravky, provozuschopnost strojů)	Praktické předvedení
b) Navrhnout obsazení pracovních pozic ve směně pracovníky na základě konkrétních podmínek pro danou směnu a dané pracoviště (absence pracovníků, odstávka stroje)	Praktické předvedení
c) Navrhnout instrukci pro pracovníky na svěřeném úseku ke splnění konkrétních výrobních úkolů pro dané období (co, kdo, na čem, do kdy, v jaké kvalitě)	Praktické předvedení
d) Navrhnout řešení případných problémů v průběhu směny vzniklých v důsledku poruchy strojního zařízení, výpadku v dodávce materiálu, energií, vyrobení neshodného výrobku atd. s cílem minimalizovat časové ztráty a nekvalitu	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Řízení technologického úseku textilní výroby

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Připravit jednotlivá pracoviště a části řízeného technologického celku pracoviště pro plynulý průchod zpracovávaného polotovaru nebo výrobku v požadované kvalitě bez časových ztrát způsobených čekáním (zajistit materiál, polotovary, přípravky, provozuschopnost strojů)	Praktické předvedení
b) Navrhnout přidělení práce podřízeným pracovníkům	Praktické předvedení
c) Zkontrolovat, zda podřízení pracují podle zadaných dispozic, kontrolovat průběžně dodržování technologické kázně, předepsanou kvalitu výrobků, plnění pracovních povinností pracovníků daných vnitřními předpisy	Praktické předvedení
d) Navrhnout řešení kontrolou zjištěných odchylek od zadaných dispozic	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy.
Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO), o čemž bude autorizovanou osobou vyhotoven a uchazečem podepsán písemný záznam. Zdravotní způsobilost pro vykonávání pracovních činností této profesní kvalifikace je vyžadována a prokazuje se lékařským potvrzením (odkaz na povolání v NSP - https://www.nsp.cz/jednotka-prace/textilni-mistr#zdravotni-zpusobilost).

Uchazeči bude zadáno zorganizovat práci na vybraném pracovišti v jedné směně v provozu textilní výroby.
Textilní mistr pracuje v provozu textilní výroby a při své práci je zodpovědný za výrobu textilií, ve které jsou skryty velké finanční hodnoty ve zpracovávaných materiálech, používaných strojích a linkách, a je zodpovědný za kvalitu vyrobeného produktu.

Zkouška podle tohoto hodnoticího standardu bude probíhat v kombinaci prostředí běžného provozu v textilní výrobě a v prostředí odborné učebny. V odborné učebně se uskuteční písemný test zaměřený na znalosti odborné problematiky a BOZP; v testu prokazuje uchazeč znalosti, které využije při prokazování všech odborných kompetencí tohoto hodnoticího standardu. Dále se v odborné učebně bude odehrávat komunikace mezi zkoušejícím a uchazečem při řešení modelových situací, která bude simulovat činnosti kontroly plnění operativních plánů textilní výroby, operativního řešení organizačních a provozních problémů v textilní výrobě, řízení technologického úseku textilní výroby a kontroly dodržování technologických postupů a bezpečnostních předpisů v textilní výrobě. Do komunikace mezi uchazečem a zkoušejícím bude zapojen provozní pracovník z textilní výroby pracující ve funkci textilní technik mistr (kvalifikační úroveň 4) nebo textilní mistr (kvalifikační úroveň 3), popřípadě vybraní provozní pracovníci (tkadlena, úpravář, seřizovač). Součástí zkoušky bude i činnost v reálném provozu, kde uchazeč na konkrétních příkladech činností (viz kritéria hodnocení k jednotlivým odborným způsobilostem) navrhne řešení konkrétních problémů za přítomnosti odpovědného provozního pracovníka na pozici textilního mistra.
Praktická předvedení tedy spočívají zejména v ústní komunikaci, která bude mít podobu rozhovoru se spolupracovníky, nadřízenými i podřízenými, hrané scénky určité modelové situace. Většinou půjde o simulaci určité reálné ústní komunikace, například jednání s textilním technikem mistrem, tkadlenou, seřizovačem. Součástí praktického předvedení bude i písemná nebo ústní reálná profesní činnost (písemné zaznamenání údajů, čtení konkrétní technologické dokumentace).

Pokud se týká dodržování zásad bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v textilní výrobě, zkoušející sleduje uchazeče v průběhu zkoušky při plnění zadaného úkolu, to je jak si vede při pracovních činnostech v odborné učebně i v reálném provozu textilní výroby.

Autorizovaná osoba připraví před vlastní zkouškou komplexní úkoly, které obsahově pokrývají co nejvíce odborných kompetencí a kritérií hodnocení uvedených v tomto hodnoticím standardu, a které na modelových situacích umožňují simulovat činnosti textilního mistra.
Při ověřování splnění kritérií hodnocení založených na formě praktického předvedení je třeba přihlížet především k bezpečnému provádění všech úkonů a ke kvalitě zhotoveného výrobku.
Autorizovaná osoba zpracuje seznam strojového vybavení (používaných strojů a zařízení v rozsahu hodnoticího standardu) a umožní uchazeči se s ním seznámit v předstihu (1 měsíc) před zkouškou.

Písemné ověření probíhá formou písemného testu. Testy vytváří autorizovaná osoba na základě pravidel stanovených v hodnoticím standardu. Test může být uchazečům zadán v elektronické podobě.

Pravidla pro aplikaci písemných testů jako způsobu ověřování
Soubor otázek pro testy stanovuje autorizovaná osoba podle požadavků hodnoticího standardu. Musí přitom splňovat následující pravidla:
A. Testy pro jednotlivé uchazeče musí být generovány z dostatečně velkého souboru otázek, aby bylo umožněno řádově několik desítek různě sestavených testů.
B. Při každé zkoušce musí být ověřeny všechny kompetence kvalifikačního standardu. To znamená, že v případě, kdy se některé kompetence nebo kritéria ověřují pomocí testů, musí být splněny následující podmínky:
B1. Pro celkový soubor otázek, z něhož se generují jednotlivé testy:
Pro každé kritérium a pro každé téma uvedené v kritériích existuje několik otázek.
B2. Pro jednotlivé vygenerované testy:

Každý uchazeč má ve svém testu pro každé kritérium (u něhož je test způsobem ověření a v návaznosti na pokyn o tom, která kritéria je třeba u zkoušky splnit) a pro každé téma uvedené v kritériích alespoň jednu otázku.
B3. Pro úspěšné splnění požadavků testu:
Za úspěšné splnění testu se považuje 70 % správně zodpovězených otázek s tím, že pro každé kritérium musí být správně zodpovězeno alespoň 50 % otázek.

Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou kompetenci a výsledek zapisuje do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít „splnil“ nebo „nesplnil“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč splnil všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč některou kompetenci nesplnil. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí zkoušející vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před jednou autorizovanou osobou; zkoušejícím je jedna autorizovaná fyzická osoba s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci anebo jeden autorizovaný zástupce autorizované podnikající fyzické nebo právnické osoby s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci.

Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat alespoň jednu z následujících variant požadavků:

a) Střední vzdělání s výučním listem v oboru vzdělání zaměřeném na výrobu nebo zušlechťování textilií a střední vzdělání s maturitní zkouškou a alespoň 5 let odborné praxe ve výrobě nebo zušlechťování textilií nebo ve funkci učitele praktického vyučování nebo ve funkci učitele odborného výcviku v textilních oborech.
b) Střední vzdělání s maturitní zkouškou v oblasti textilní výroby a alespoň 5 let odborné praxe ve výrobě nebo zušlechťování textilií nebo ve funkci učitele praktického vyučování nebo ve funkci učitele odborného výcviku v textilních oborech.
c) Vyšší odborné vzdělání se zaměřením na textilní technologie a alespoň 5 let odborné praxe ve výrobě nebo zušlechťování textilií nebo ve funkci učitele praktického vyučování nebo ve funkci učitele odborného výcviku v textilních oborech.
d) Vysokoškolské vzdělání se zaměřením na textilní technologie a alespoň 5 let odborné praxe ve výrobě nebo zušlechťování textilií nebo ve funkci učitele odborných předmětů nebo ve funkci učitele praktického vyučování nebo ve funkci učitele odborného výcviku v textilních oborech.
e) Profesní kvalifikace 31-032-H Textilní mistr a střední vzdělání s maturitní zkouškou a alespoň 5 let odborné praxe ve výrobě nebo zušlechťování textilií.

Další požadavky:

- Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, která nemá odbornou kvalifikaci pedagogického pracovníka podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo nemá odbornou kvalifikaci podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých (včetně praxe z oblasti zkoušení), nebo nemá osvědčení o profesní kvalifikaci 75-001-T Lektor dalšího vzdělávání, může být absolventem přípravy zaměřené zejména na praktickou aplikaci části první, hlavy III a IV zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání) ve znění pozdějších předpisů, a přípravy zaměřené na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých v rozsahu minimálně 12 hodin.
- Autorizovaná osoba musí být schopna organizačně zajistit zkušební proces včetně vyhodnocení na PC a vydání jednotného osvědčení (stačí doložit čestným prohlášením).

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost předložením dokladu nebo souboru dokladů o získání odborné způsobilosti autorizujícímu orgánu nebo jiným postupem stanoveným autorizujícím orgánem.

Žádost o autorizaci naleznete na stránkách autorizujícího orgánu: Ministerstvo průmyslu a obchodu www.mpo.cz.

Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

Pro zajištění zkoušky podle tohoto hodnoticího standardu je třeba mí k dispozici dílnu v reálném provozu vybavenou na odpovídající úrovni, to znamená minimálně následující materiálně-technické vybavení:

- Textilní stroje pro tkaní (tkalcovské stavy), stroje pro přípravu pro tkaní (snovací stroje, šlichtovací stroje, vybavení pro navádění a přísuk osnov), nebo stroje nebo linky na zušlechťování textilií se zpracovávaným textilním materiálem, které odpovídají technologiím využívaným ve firmě, ve které se zkouška realizuje (jedná se o alternativu mezi tkalcovnou a úpravnou textilií)
- Výrobní předpisy, technologické postupy pro výrobu a zušlechťování plošných textilií
- Měřicí přístroje (váhy, metry, teploměry, vzorkovnice - podle konkrétního strojního zařízení
- Přísun potřebné energie odpovídající bezpečnostním a hygienickým předpisům
- Osobní ochranné pracovní prostředky (OOPP pro konkrétní pracoviště dle příslušných místních provozních předpisů)
- Místnost pro písemnou a ústní část zkoušky, psací potřeby, formuláře s testy, popřípadě PC a testy připravené v elektronické podobě
- Záznamové archy pro sledování a hodnocení postupu plnění úkolů při zkoušce

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí zajistit, aby pracoviště byla uspořádána a vybavena tak, aby pracovní podmínky pro realizaci zkoušky z hlediska BOZP odpovídaly bezpečnostním požadavkům a hygienickým limitům na pracovní prostředí a pracoviště.

K žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnoticím standardu pro účely zkoušky. Zajištění vhodných prostor pro provádění zkoušky prokazuje žadatel odpovídajícím dokladem (např. výpis z katastru nemovitostí, nájemní smlouva, dohoda) umožňujícím jejich užívání po dobu platnosti autorizace.

Doba přípravy na zkoušku

Uchazeč má nárok na celkovou dobu přípravy na zkoušku v trvání 30 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky BOZP a PO.

Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky jednoho uchazeče (bez času na přestávky a na přípravu) je 8 až 12 hodin (hodinou se rozumí 60 minut). Zkouška může být rozložena do více dnů. Doba trvání písemného testu jednoho uchazeče je 70 minut.

Autoři standardu

Autoři hodnoticího standardu

Hodnoticí standard profesní kvalifikace připravila SR pro textilní, oděvní a kožedělný průmysl, ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR a SP ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:
VEBA, a. s., Broumov
PAPILLONS, a. s., Broumov
INTERES 21, spol. s r. o., Broumov